

Byla C-307/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. balandžio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Aukštesnysis komercinių bylų teismas, Kroatija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. kovo 26 d.

Apeliantė:

Obala i lučice d.o.o.

Atsakovė:

NLB Leasing d.o.o.

Pagrindinės bylos dalykas

Civilinis ieškinys dėl reikalavimo išieškoti pagrindinę 84 HRK sumą kaip mokėjimą už automobilio stovėjimą 2012 m. birželio 30 d. Zadaro (Kroatija) viešajame kelyje.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas išaiškinti Sąjungos teisę pagal SESV 267 straipsnį.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar notarai yra įgalioti įteikti dokumentus pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, kai jie praneša apie savo sprendimus tais atvejais, kai netaikomas Reglamentas Nr. 1215/2012, turint omenyje, kad

Kroatijoje notari, vykdančys pagal nacionalinę teisę jiems suteiktus įgaliojimus „autentišku dokumentu“ grindžiamuose priverstinio vykdymo procesuose, nepatenka į „teismo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012? Kitaip tariant, turint omenyje, kad notari nepatenka į „teismo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, ar, naudodamiesi jiems pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais „autentišku dokumentu“ grindžiamuose priverstinio vykdymo procesuose, jie gali taikyti Reglamente (EB) Nr. 1393/2007 nustatytas dokumentų įteikimo taisykles?

2. Ar transporto priemonės stovėjimas gatvėje ir viešajame kelyje, kai teisė rinkti rinkliavą suteikta pagal *Zakon o sigurnosti prometa na cestama* (Kelių saugumo įstatymą) ir teisės aktus, reglamentuojančius savivaldybės veiklą kaip valstybės valdžios institucijos veiklą, gali būti priskirtas civilinės teisės klausimams, kaip tai suprantama pagal 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija), kuriame reglamentuojamas teismų jurisdikcijos klausimas ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimas ir vykdymas, ypač atsižvelgiant į tai, kad už transporto priemonės stovėjimą be parkavimo bilieto arba su negaliojančiu bilietu nedelsiant reikalaujama sumokėti už dienos bilietą, tarsi ji būtų išstovėjusi visą dieną, neatsižvelgiant į tikslų laiką, kurį ji išstovėjo, o tai reiškia, kad ši dienos bilieto rinkliava turi sankcijos pobūdį, be to, kai kuriose valstybėse narėse toks automobilių stovėjimas laikomas eismo taisyklių pažeidimu?
3. Ar minėtos rūšies bylose dėl transporto priemonių stovėjimo gatvėje ir viešuosiuose keliuose, kai teisė rinkti rinkliavą suteikiama pagal Kelių saugumo įstatymą ir teisės aktus, reglamentuojančius savivaldybės veiklą kaip viešosios valdžios institucijos veiklą, teismai gali įteikti dokumentus atsakovams kitoje valstybėje narėje pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse?

Jei, remiantis minėtais klausimais, būtų pripažinta, kad šis transporto priemonių stovėjimo klausimas gali būti civilinės bylos dalykas, pateikiami šie papildomi klausimai.

4. Šioje byloje daroma prielaida, kad pastačius minėtą automobilį gatvės vietoje, pažymėtoje tam tikrais horizontaliais ir (arba) vertikaliais ženklais, sudaroma sutartis, t. y. laikoma, kad sutartis sudaroma pastačius automobilį, ir kad, jei už automobilį nesumokama pagal nustatytą valandinį stovėjimo tarifą, turi būti sumokama už visą dieną. Todėl kyla klausimas, ar ši prielaida, jog pastačius automobilį sutartis laikoma sudaryta ir duodamas sutikimas sumokėti už dienos bilietą, jei neperkamas bilietas pagal valandinį automobilių stovėjimo tarifą, arba jei biliete nurodytas stovėjimo laikas yra

pasibaigęs, prieštarauja pagrindinėms nuostatomis dėl paslaugų teikimo, numatytiems Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 56 straipsnyje ir kitose ES *acquis* nuostatose?

5. Šiuo atveju transporto priemonė buvo palikta stovėti Zadare, todėl esama sąsajos tarp šios sutarties ir Kroatijos teismų. Tačiau ar šis transporto priemonės stovėjimas yra „paslauga“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į tai, kad paslaugos sąvoka reiškia, kad paslaugą teikianti šalis vykdo apibrėžtą veiklą, t. y. ta šalis vykdo konkrečią veiklą už atlygį. Taigi kyla klausimas, ar vien tokia apeliančės veikla gali būtų laikoma paslauga? Jei pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalį Kroatijos teismai neturi specialiosios jurisdikcijos, jurisdikcija nagrinėti bylą tenka atsakovo nuolatinės buveinės vietos teismui.
6. Ar transporto priemonės stovėjimas gatvėje ir viešajame kelyje, kai teisė rinkti rinkliavą suteikiama pagal Kelių eismo saugumo įstatymą ir teisės aktus, reglamentuojančius savivaldybės veiklos vykdymą kaip valdžios institucijos veiklą, ir rinkliava renkama tik už stovėjimą tam tikru dienos laikotarpiu, laikytinas nekilnojamojo turto nuomos sutartimi pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 24 straipsnio 1 dalį?
7. Jeigu minėta prielaida, kad automobilių stovėjimas reiškia sutarties sudarymą (ketvirtasis prejudicinis klausimas), šiuo atveju negali būti taikoma, ar šis parkavimo būdas, kai įgaliojimai rinkti rinkliavą už automobilių stovėjimą suteikiami pagal Kelių eismo saugumo įstatymą, pagal kurį numatyta, kad asmenys, iš anksto neįsigiję bilieto už stovėjimo laiką arba pasibaigus biliete nurodytam stovėjimo laikui, turi įsigyti dienos bilietą, gali būti laikomas susijęs su deliktu ar kvazideliktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 dalį?
8. Šiuo atveju nagrinėjamas automobilio stovėjimo įvykis buvo prieš Kroatijos Respublikai įstoiant į Europos Sąjungą, konkrečiai – 2012 m. birželio 30 d. 13.02 val. Kyla klausimas, ar taikytini reglamentai, pagal kuriuos nustatoma taikytina teisė, t. y. Reglamentas Nr. 593/2008 arba Reglamentas Nr. 864/2007, atsižvelgiant į jų galiojimą laiko atžvilgiu?

Jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti dėl materialinės teisės taikymo, pateikiamas šis klausimas:

9. Ar darant prielaidą dėl sutarties sudarymo taip pastačius automobilį ir duoto sutikimo mokėti visos dienos bilieto kainą, kai neperkamas bilietas pagal valandinį stovėjimo tarifą arba kai biliete nurodytas stovėjimo laikotarpis pasibaigia, prieštaraujama pagrindinėms nuostatomis dėl paslaugų teikimo, įtvirtintoms SESV 56 straipsnyje ir kitose Europos Sąjungos *acquis* nuostatose, neatsižvelgiant į tai, ar automobilio savininkas yra fizinis, ar juridinis asmuo? Kitaip tariant, ar siekiant nustatyti taikytiną materialinę

teisę šioje byloje galima taikyti Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio nuostatas (žinant, kad byloje nėra įrodymų, jog bylos šalys pasiekė susitarimą dėl taikytinos teisės)?

- Jei laikoma, kad sudaroma sutartis, ar šioje byloje kalbama apie paslaugų teikimo sutartį, t. y. ši automobilio stovėjimo sutartis gali būti laikoma paslauga, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 593/2008 4 straipsnio 1 dalies b punktą?
- Papildomai, ar šis stovėjimas gali būti laikomas nuomos sutartimi pagal Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio 1 dalies c punktą?
- Papildomai, jeigu šiam automobilio stovėjimui būtų taikomos Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio 2 dalies nuostatos, kyla klausimas dėl šioje byloje nagrinėjamos veiklos esmės, atsižvelgiant į tai, kad apeliante iš tikrųjų tik pažymi automobilių stovėjimo aikštelės ribas ir renka automobilių stovėjimo rinkliavą, o atsakovas pastato automobilį ir sumoka už automobilio stovėjimą. Iš esmės, jei apeliante veikla būtų pripažinta esmine, būtų taikoma Kroatijos teisė, tačiau jei esmine būtų pripažinta atsakovo veikla, būtų taikoma Slovėnijos teisė. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad teisė rinkti automobilio stovėjimo rinkliavas šiuo atveju reglamentuojama Kroatijos teisėje, su kuria nagrinėjama sutartis yra labiau susijusi, ar Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio [3] dalies nuostatos taip pat gali būti taikomos šioje byloje?
- Jei būtų pripažinta, kad kalbama apie Reglamente Nr. 864/2007 nurodytą nesutartinę prievolę, ar ši nesutartinė prievolė gali būti laikoma žala, dėl ko taikytina teisė būtų nustatoma pagal Reglamento Nr. 864/2007 4 straipsnio 1 dalį?
- Papildomai, ar toks automobilio stovėjimas galėtų būti laikomas neteisėtu praturtėjimu, dėl ko taikytina teisė turi būti nustatoma pagal Reglamento Nr. 864/2007 10 straipsnio 1 dalį?
- Papildomai, ar toks automobilio stovėjimas galėtų būti laikomas *negotiorum gestio*, dėl ko taikytina teisė turi būti nustatoma pagal Reglamento Nr. 864/2007 11 straipsnio 1 dalį?
- Papildomai, ar toks automobilio stovėjimas galėtų būti laikomas atsakovo atsakomybe *culpa in contrahendo*, dėl ko taikytina teisė turi būti nustatoma pagal Reglamento Nr. 864/2007 12 straipsnio 1 dalį?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

SESV 56 straipsnis

2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, 2007, p. 40; toliau – Reglamentas 864/2007) 4 straipsnio 1 dalis, 10 straipsnio 1 dalis, 11 straipsnio 1 dalis ir 12 straipsnio 1 dalis.

2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse („dokumentų įteikimas“) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000 (OL L 324, 2007, p. 79; toliau – Reglamentas Nr. 1393/2007) su pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 517/2013 (OL L 158, 2013, p. 1).

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) (OL L 177, 2008, p. 6; toliau – Reglamentas Nr. 593/2008) 4 straipsnio 1 dalies b ir c punktai ir 2 dalis.

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1; toliau – Reglamentas Nr. 1215/2012), iš dalies pakeisto 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 542/2014 (OL L 163, 2014, p. 1) ir 2014 m. lapkričio 26 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2015/281 (OL 2015 L 54, p. 1), 7 straipsnio 1 ir 2 dalys ir 24 straipsnio 1 dalis.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Kelių eismo saugos įstatymas; Narodne novine, Nr. 67/2008, 48/2010 ir 74/2011) 1 straipsnyje nustatyta, kad šio įstatymo tikslas – nustatyti tarpusavio santykiams taikomus pagrindinius principus, naudotojų ir kitų kelių eismo dalyvių elgesį, pagrindinius kelių eismo saugos reikalavimus, kuriuos turi atitikti keliai, kelių eismo taisyklės, kelių ženklumą ir informaciją, kurią turi pateikti kompetentingų institucijų pareigūnai. Jo 5 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad autonominės vietos ir regionų valdžios institucijos reguliuoja eismą pagal šio įstatymo nuostatas ir iš anksto pritarus Vidaus reikalų ministerijai. Visų pirma, jos atsakingos už automobilių stovėjimo žymėjimą ir būdus, automobilių stovėjimo draudimų ir automobilių riboto stovėjimo vietų nustatymą.

Zakon o komunalnom gospodarstvu (Savivaldybių teikiamų paslaugų organizavimo įstatymas; Narodne novine, Nr. 36/1995, 109/1995, 21/1996, 70/1997, 128/1999, 57/2000, 129/2000, 59/2001, 26/2003, *Zakon o komunalnom gospodarstvu* (suvestinė redakcija) 82/2004, 110/2004, 178/2004, 38/2009, 79/2009, 153/2009, 153/2009, 49/2011, 84/2011, 90/2011 ir 144/2012) 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybių teikiamų paslaugų organizavimas šiame įstatyme reiškia savivaldybių veiklos įgyvendinimą, visų pirma savivaldybių paslaugų teikimą fiziniams ir juridiniams asmenims, statybų

finansavimą ir bendrą savivaldybių, miestų ir Zagrebo miesto ir apskričių, kai tai numatyta pagal šį įstatymą, infrastruktūros objektų ir įrangos tvarkymą.

Savivaldybių teikiamų paslaugų organizavimo įstatymo 3 straipsnyje nustatyta, kad šiame įstatyme numatyta savivaldybių veikla visų pirma apima geriamojo vandens tiekimą, nuotekų surinkimą ir valymą, viešąjį keleivinį transportą, švaros palaikymą ir komunalinių atliekų šalinimą, viešąjį apšvietimą ir viešųjų erdvių priežiūrą.

Odluka o organizaciji i načinu naplate parkiranja u Gradu Zadru (Sprendimas dėl rinkliavų už automobilių stovėjimą Zadar miesto organizavimo ir rinkimo tvarkos; Glasnik Grada Zadra, Nr. 4/2011) nustatytos stovėjimo zonos, laikotarpiai, už kuriuos renkama automobilių stovėjimo rinkliava, ir valandinis stovėjimo tarifas.

Zakona o obveznim odnosima (Prievolių įstatymas; Narodne novine, Nr. 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015 ir 29/2018) 550–578 straipsniuose reglamentuojama nuomos sutartis. Nekilnojamojo turto nuomos sutartis turi būti sudaryta raštu.

Šiomis nuostatomis nustatoma, kad nuomotojas turi perduoti turtą nuomininkui ir turi užtikrinti, kad jo būklė bus tinkama jį naudoti sutartu tikslu. Kad turto būklė būtų tinkamas jo naudojimui sutartu tikslu, nuomotojas turi pareigą tinkamu laiku padengti reikalingų remonto darbų išlaidas, o nuomininkas privalo leisti atlikti tokį remontą. Tačiau nedidelių remonto darbų išlaidas ir išlaidas, susijusias su įprastu turto naudojimu, padengia nuomininkas.

Be to, nuomininkas privalo mokėti nuomos mokesį per sutartyje ar įstatyme nustatytus terminus, o nesant jokių sutartinių ar teisinių nuostatų, atsižvelgiant į vietos, kurioje turtas perduodamas nuomininkui, papročius ir praktiką. Jei nesusitarta kitaip, nuomos mokeskis mokamas pasibaigus nuomos laikotarpiui, t. y. kas šešis mėnesius, jei sutartis sudaroma ne trumpiau kaip metams. Jei sutartis sudaroma neapibrėžtam laikotarpiui, nebent susitariama kitaip, nuomos mokeskis mokamas kas mėnesį. Dėl nuomos ir kitų pagal nuomos sutartį mokėtinų sumų nesumokėjimo nekilnojamojo turto nuomotojas turi teisę įkeisti bet kokius daiktus, kuriuos nuomininkas paliko nekilnojamoame turte; dėl šių daiktų gali būti vykdomi privalomo vykdymo veiksmai ir nuomotojas gali juos pasilikti iki jo reikalavimų įvykdymo. Nuomos terminas, kurio trukmė neapibrėžta ir kuris negali būti nustatytas atsižvelgiant į aplinkybes arba vietos papročius, nutraukiama vienos iš sutarties šalių sprendimu, apie kurį ji gali pranešti kitai šaliai prieš numatytą įspėjimo laikotarpį, o jei įspėjimo laikotarpis nenustatytas sutartyje, įstatyme arba negali būti nustatytas pagal vietos papročius, tas laikotarpis yra aštuonios dienos kilnojamojo turto nuomos atveju ir trisdešimt dienų nekilnojamojo turto nuomos atveju; nustatyta, kad nekilnojamojo turto nuomos sutartis nutraukiama raštu.

Pagrindinės bylos aplinkybių ir proceso glaustas aprašymas

- 1 2012 m. birželio 30 d. 13:02 val. atsakovė Zadaro (Kroatija) gatvėje pastatė automobilį, tačiau iš anksto nesumokėjo už stovėjimo bilieta, ir apeliantei atlikus patikrinimą atsakovei nurodyta susimokėti už stovėjimą visą dieną, tačiau ji mokėjimo neatliko.
- 2 2017 m. vasario 20 d. apeliante, pateikdama autentišku dokumentu paremtą prašymą, pas Pulos notarą pradėjo priverstinio išieškojimo procedūrą.
- 3 2017 m. kovo 8 d. notaras, vykdydamas remiantis autentišku dokumentu pateiktą vykdymo prašymą, išdavė autentišku dokumentu paremtą vykdomąjį raštą, kuriame per vykdymo procedūrą atsakove esančiai šaliai, t. y. atsakovei šioje byloje, buvo nurodyta sumokėti 84 HRK kaip pagrindinę sumą už stovėjimą visą dieną bilieta, 1.235 HRK patirtų bylinėjimosi išlaidų ir 506,25 HRK vykdymo išlaidų.
- 4 Pagal autentišką dokumentą išduotas vykdomasis raštas buvo įteiktas registruotu laišku su patvirtinimu apie gavimą, o vykdymo šalis prieštaravo tam sprendimui. Atsakovė vykdymo procedūroje užginčijo sprendimą pateikdama ieškinį kompetentingam komerciniam teismui. Šis panaikino pagal autentišką dokumentą išduotą vykdomąjį rašto dalį dėl sumų išieškojimo, ir pareiškus prieštaravimą dėl mokėjimo reikalavimo buvo pradėtas ginčo nagrinėjimo teisme procesas. *Trgovački sud u Pazinu* (Pazino komercinių bylų teismas, Kroatija) nusprendė, kad jis neturi jurisdikcijos ir perdavė bylą nagrinėti *Trgovački sud u Zadru* (Zadaro komercinių bylų teismas, Kroatija), kad šis priimtų sprendimą byloje. *Trgovački sud u Zadru* nusprendė, kad neturi jurisdikcijos, ir bylą nagrinėti ir priimti sprendimą perdavė *Visoko trgovačk sud Republike Hrvatske* (Aukštesnysis komercinių bylų teismas, Kroatija).

Glaustas prašymų priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 5 Nors reikalaujama suma yra nedidelė, praktikoje teismuose nagrinėjama daug panašių bylų, o atsakymai į pateiktus klausimus nėra tokie akivaizdūs, todėl kyla pagrįstų abejonių. Todėl, *Visoki trgovački sud Republike Hrvatske* (Aukštesnysis komercinių bylų teismas, Kroatija), kaip paskutinės instancijos teismas šioje byloje, atsižvelgęs į visus kilusius klausimus, nusprendė Teisingumo Teismui pateikti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, siekdamas išsiaiškinti, ar Kroatijos teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą šioje byloje, ir, jei taip, kuriomis normomis remiantis reikia nustatyti taikytiną materialinę teisę.

Pirmas prejudicinis klausimas

- 6 2017 m. kovo 9 d. Sprendime *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Reglamentą Nr. 1215/2012 reikia aiškinti taip, kad Kroatijoje notarai, naudodamiesi jiems pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, per kurias remiamasi

„autentišku dokumentu“, nepriskirtini prie sąvokos „teismas“, kaip ji suprantama pagal minėtą reglamentą.

- 7 Pagal Reglamento Nr. 1393/2007 14 straipsnį notaras pagrindinėje byloje atsakovei registruotu laišku su patvirtinimu apie gavimą įteikė 2017 m. kovo 8 d. vykdomąjį raštą, paremtą autentišku dokumentu.
- 8 Atsižvelgiant į tai, kad, pirma, pagal Reglamento Nr. 1393/2007 1 straipsnį, jis taikomas nagrinėjant civilines ir komercines bylas, kai teisminis arba neteisminis dokumentas turi būti perduodamas iš vienos valstybės narės į kitą, kad būtų joje įteiktas, ir, antra, Kroatijoje notarai, naudodamiesi jiems pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, per kurias remiamasi „autentišku dokumentu“, nepriskirtini prie sąvokos „teismas“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, kyla pirmas klausimas dėl to, ar notarams leidžiama įteikti dokumentą pagal Reglamentą Nr. 1393/2007, kai jie apie savo sprendimus praneša tais atvejais, kai netaikomas Reglamentas Nr. 1215/2012.
- 9 Kitaip tariant, kadangi notarai nepriskirtini prie sąvokos „teismas“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, kyla klausimas, ar jie gali, naudodamiesi pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, per kurias remiamasi „autentišku dokumentu“, taikyti dokumentų įteikimo taisyklės pagal Reglamentą Nr. 1393/2007?

Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

- 10 Be to, kyla klausimas, ar automobilių stovėjimas šiuo atveju yra civilinės ar komercinės bylos dalykas.
- 11 Šioje byloje akivaizdu, kad apeliantės kompetencija apmokestinti automobilių stovėjimą grindžiama Kelių eismo saugumo įstatymo normomis. Pagal minėto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 6 punktą, visos savivaldybės ir miestai priėmė sprendimą dėl automobilių priemonių stovėjimo zonų ir savo viešosios valdžios įgaliojimus perdavė savivaldybės įmonei, atsakingai už automobilių stovėjimo rinkliavos organizavimą. Kaip nustatyta Savivaldybių teikiamų paslaugų organizavimo įstatyme, minėti sprendimai dėl automobilių stovėjimo zonų, kuriais reguliuojamas automobilių stovėjimo rinkliavų surinkimas, pagrįsti viešosios valdžios įgaliojimais, Kelių saugumo įstatymu ir savivaldybių veiklos įgyvendinimą reglamentuojančiomis normomis.
- 12 Pagal Sprendimą dėl rinkliavų už automobilių stovėjimą Zadaro mieste organizavimo ir rinkimo tvarkos, apeliantei, Zadaro miesto įsteigtai komercinei bendrovei, atsakingai už savivaldybės veiklos įgyvendinimą, leidžiama rinkti automobilių stovėjimo rinkliavą. Šiame sprendime, be kita ko, nustatytos taisyklės dėl rinkliavų už automobilių stovėjimą viešosiose vietose – keliuose, kuriuose automobiliai gali būti statomi kelio ribose arba šalia jų, konkrečiai horizontaliais ir (arba) vertikaliais ženklais pagal kelių eismo saugos taisyklės pažymėtose vietose. Minėtame sprendime (kaip ir kituose identiškuose kitų miestų ir savivaldybių

priimtuose sprendimuose) nustatytos automobilių stovėjimo zonos, laikotarpis, už kurį renkama automobilių stovėjimo rinkliava, ir valandinis stovėjimo tarifas kiekvienoje zonoje, taip pat galimas stovėjimo trukmės tam tikroje zonoje apribojimas ir dienos bilieto kaina, kuri mokėtina tuomet, kai konstatuojama, kad už automobilio stovėjimą nebuvo sumokėta pagal valandinį atlygį arba kad transporto priemonės stovėjimo trukmė jau pasibaigusi. Šiuo atžvilgiu, nors yra nustatytas dienos bilieto tarifas, neįmanoma iš anksto sumokėti už automobilio stovėjimą visą parą.

- 13 Nors šioje byloje yra įrodymų, kad automobilis stovėjo nuo 13.02 val., apeliantė reikalauja iš atsakovės dienos bilieto kainos, lyg automobilis būtų stovėjęs visą dieną. Todėl parkavimo rinkliava nustatoma remiantis imperatyviomis nuostatomis, t. y. Kelių eismo saugumo įstatymu, suteiktais įgaliojimais, o naudotojų atžvilgiu rinkliava nustatoma vienašališkai, tai reiškia, kad jei valandinė automobilių stovėjimo rinkliava nėra sumokama savanoriškai, ji skaičiuojama už visą parą, nepriklausomai nuo to, kiek laiko automobilis išstovėjo. Todėl galima daryti išvadą, kad tai – baudžiamojo pobūdžio nuostatos, t. y. nuostatos dėl tam tikros baudos, mokėtinos dėl to, kad stovėjimo rinkliava nebuvo anksčiau savanoriškai sumokėta pagal valandinį tarifą arba dėl to, kad automobilio stovėjimo laikas baigėsi.
- 14 Kroatijos teismų praktikoje taikoma prielaida, kad tokiose teisinėse situacijose buvo sudaryta sutartis dėl automobilio stovėjimo gatvėje, nes manoma, kad ženklais pažymėtų stovėjimo vietų keliuose naudotojai sudaro sutartį. Už automobilių stovėjimą šiose zonose rinkliava taikoma tam tikrą dienos laikotarpį (t. y. ne 24 valandas per parą), o kaina nustatoma atsižvelgiant į zoną, kurioje pastatytas automobilis. Asmeniui, kuris pastato automobilį, nustatyta prievolė nusipirkti bilietą už stovėjimą tam tikrą laikotarpį (atsižvelgiant į stovėjimo zoną); kai nustatoma, kad automobilyje nėra anksčiau įsigyto bilieto, reikalaujama sumokėti už visos dienos bilietą.
- 15 Laikoma, kad bendrosios kompetencijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti civilines bylas dėl tokių automobilių statymo sutarčių. Tačiau tam tikrose valstybėse narėse dėl automobilių statymo pažymėtose vietose nesusimokėjus kyla atsakomybė už padarytą nusižengimą, susijusi su daug didesnės sumos, nei būtų buvusi sumokėta savanoriškai, sumokėjimu.
- 16 Iš esmės vietos valdžios institucijos (miestai) nustato ir taiko automobilių stovėjimo apmokestinimo tvarką; joms suteikti savivaldybių policijos pareigūnų įgaliojimai reikalauti atlyginti už šiuos nesunkius Kelių eismo taisyklių pažeidimus. Kroatijoje juridiniai asmenys, atsakingi už automobilių stovėjimo rinkliavų rinkimą (šiuo atveju apeliantė), atlieka reguliarius automobilių stovėjimo gatvėse patikrinimus, per kuriuos tikrinama, ar buvo įsigytas automobilio stovėjimo bilietas arba ar nesibaigė laiko, kuriam buvo įsigytas automobilio statymo bilietas, galiojimo laikas; tikrintojams nustačius, kad už automobilio stovėjimą nebuvo įsigytas bilietas, jie išrašo bilietą už stovėjimą visą dieną. Šie fiziniai asmenys, kontrolieriai, dirba pagal sutartis (darbo sutartis arba paslaugų

sutartis kaip savarankiškai dirbantys asmenys) su juridiniais asmenimis, kuriuos vietos valdžios arba autonominės srities institucijos įgalioja atlikti automobilių stovėjimo rinkliavų surinkimą.

- 17 Tačiau šios bylos dalykas nesusijęs su stovėjimas zonomis, į kurias, kaip uždaras apibrėžtas automobilių stovėjimo vietas, naudotojai gali patekti turėdami specialius stovėjimo bilietus, kuriuose nurodomas atvykimo į stovėjimo aikštelę laikas. Kalbant apie tokio tipo automobilių stovėjimą, reikia pažymėti, kad tai yra klasikinė civilinės teisės sutartis, kuriai taikoma civilinė teisė.
- 18 Dar vienas skirtumas tarp automobilių stovėjimo ir klasikinės civilinės teisės sutarties susijęs su stovėjimo trukme ir būdu, nes automobilių stovėjimo, reglamentuojamo pagal Kelių eismo saugumo įstatymą, atveju vairuotojas turi nusipirkti stovėjimo bilietą iš gatvėje esančio įrenginio (arba sumokėti už stovėjimo vietą tekstiniu pranešimu) ir privalo sumokėti iš anksto už tam tikrą laiką, kai tik pasistato automobilį. Jei laikotarpis, už kurį vairuotojas sumokėjo, pasibaigė, vairuotojas turi sumokėti už dienos bilietą (pavyzdžiui, jei vairuotojas pastato automobilį 15.05 val. ir sumoka už vienos valandos automobilio stovėjimą, t. y. iki 16.05 val., 16.25 val. jam bus nurodyta sumokėti už visos dienos stovėjimo bilietą, kitaip tariant, jis privalo sumokėti už visą dieną, nepaisant, kad jis jau sumokėjo už vienos valandos automobilio stovėjimą, net jei laikotarpis, už kurį renkamos rinkliavos, trunka, pavyzdžiui, iki 17 val.).
- 19 Šioje byloje apeliantė teigia, kad atsakovė 2012 m. birželio 30 d. automobilį pastatė 13.02 val. ir kad turi būti sumokėta taip, tarsi automobilis būtų stovėjęs visą dieną. Taigi, galima daryti išvadą, kad ši suma turi baudžiamąjį poveikį, nes reikalaujama sumokėti už visą dieną, nepaisant to, kad labai tikėtina, jog automobilis nestovėjo visą dieną ir kad kontrolierius nenustatė, jog automobilis stovėjo iki 13.02 val. Tačiau kai mokama už stovėjimą pagal laisvai sudarytą sutartį, tai atliekama tuo metu, kai transporto priemonė įvažiuoja į stovėjimo aikštelę, ir mokėtina suma nustatoma tuo metu, kai automobilis išvažiuoja iš stovėjimo aikštelės, taigi stovėjimo kaina apima tik stovėjimo trukmę nuo atvažiavimo į stovėjimo aikštelę iki išvažiavimo iš jos.
- 20 Teisingumo Teismas 1976 m. spalio 14 d. sprendime *LTU* (C-29/76, EU:C:1976:137) konstatavo, kad civilinių ar komercinių bylų sąvoka yra savarankiška sąvoka, nepriklausanti nuo teismo valstybės narės nacionalinės teisės. Jis pabrėžė, kad tam tikri atvejai, susiję su valdžios institucijos (neatsižvelgiant į tai, ar ta institucija organizuota kaip komercinė bendrovė) veiksmams privataus asmens atžvilgiu, gali patekti į [1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) taikymo sritį, tačiau situacija, kai valdžios institucijos vykdo viešosios valdžios funkcijas, visiškai kitokia. Taip yra ginče, susijusiam su mokesčių, mokėtinų už viešųjų paslaugų naudojimą, išieškojimu, t. y. kai kalbama apie įrangos naudojimą, ir toks naudojimas yra privalomas ir išimtinis, o kaina už jį arba jos apskaičiavimo metodas nustatomi vienašališkai.

- 21 1980 m. gruodžio 16 d. Sprendime *Nyderlandai / Rüffer* (C-814/79, EU:C:1976:137) Teisingumo Teismas išsamiau paaikškino civilinių bylų sąvoką ir pabrėžė, kad ta byla buvo susijusi su viešosios valdžios institucijos veiksmais privataus asmens atžvilgiu, nes veiksmai buvo atliekami vykdant viešosios valdžios funkcijas, nors byla buvo susijusi tik su išlaidomis, patirtomis pašalinant laivų nuolaužas. ir kad dėl to negalima laikyti, kad byla patenka į „civilinių ir komercinių bylų“ sąvoką. Siekiant, kad ginčas tarp viešosios valdžios institucijos ir privataus asmens būtų laikomas patenkantis į „civilinių ir komercinių bylų“ sąvoką, per procesą turi būti kiek įmanoma užtikrinama, kad iš šios konvencijos valstybei narei ir asmeniui kylančios teisės ir pareigos būtų lygios ir vienodos.
- 22 Šioje byloje neginčijama, kad atsakovė yra privatinės teisės subjektas, kad apeliantė yra juridinis asmuo, kurį Zadaro miestas įsteigė vykdydamas savo kaip savivaldybės veiklą, ir kad jos įgaliojimai automobilių stovėjimo rinkliavų srityje kyla iš Kelių eismo saugumo Įstatymo, kaip imperatyvios viešosios teisės nuostatos. Suma, mokėtina už automobilių stovėjimą, nustatyta vienašališkai ir yra vienintelė procedūra, kuria gali naudotis transporto priemonių savininkai, norintys pasistatyti automobilius gatvėje (gatvėse esančių automobilių stovėjimo vietų skaičius ir prieinamumas miestuose yra labai ribotas). Atsižvelgiant į tai, kad šioje byloje siekiama susigražinti mokesčių už dienos bilieta, turintį sankcijos pobūdį, tiek, kiek mokesčio dydis nėra nustatomas pagal laikotarpį, per kurį transporto priemonė buvo pastatyta, bet apmokestinama taip, lyg transporto priemonė būtų išstovėjusi visą dieną, nors konstatuota, kad transporto priemonė buvo pastatyta tik 13.02 val., kyla klausimas, ar Kroatijos teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą, t. y. ar Kroatijos teismų priimti sprendimai galės būti vykdomi kitose valstybėse narėse, ar apeliantė turėtų pradėti teismo procesą vietos, kurioje yra atsakovės nuolatinė buveinės vieta, teisme.
- 23 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į teisinius argumentus, išdėstytus Sprendimuose C-29/76 ir C-814/79, kyla klausimas, ar automobilių stovėjimo gatvėje ir viešuosiuose keliuose klausimas, kai teisė rinkti rinkliavas numatyta Kelių eismo saugumo įstatyme ir savivaldybių, kaip viešosios valdžios institucijų, veiklos vykdymo taisyklėse, gali būti priskiriamas civilinei teisei, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, atsižvelgiant į tai, kad, kai nustatoma, kad transporto priemonė yra be stovėjimo bilieta arba bilietas negalioja, už tai privaloma nedelsiant mokėti kaip už dienos bilieta, tarsi automobilis būtų išstovėjęs visą dieną, neatsižvelgiant į tikslią stovėjimo trukmę.
- 24 Be to, kyla klausimas, ar pirmiau minėtose teismo bylose, susijusiose su automobilių stovėjimu gatvėse ir viešuosiuose keliuose, kai teisė rinkti rinkliavas numatyta Kelių eismo saugos įstatyme ir savivaldybių, kaip viešosios valdžios institucijų, veiklos vykdymo taisyklėse, teismai gali, remdamiesi Reglamentu (EB) Nr. 1393/2007, įteikti dokumentą atsakovams kitoje valstybėje narėje.

Ketvirtasis prejudicinis klausimas

- 25 Jei, remiantis pirmiau minėtais klausimais, būtų pripažinta, kad šis transporto priemonių stovėjimo klausimas priskirtinas civilinei teisei, pateikiamas šis papildomas klausimas. Ar Kroatijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti ieškinį ir priimti sprendimą byloje pagal Reglamentą (EB) Nr. 1215/2012? Šio reglamento 4 straipsnyje numatyta, kad asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiami tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę. Tačiau šiuo atveju atsakovo nuolatinė buveinės vieta yra kitoje valstybėje narėje, Slovėnijoje, todėl jurisdikciją galima nustatyti remiantis minėto reglamento 7 straipsniu arba remiantis jo 24 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą. Be to, atsižvelgiant į minėto reglamento 7 straipsnyje numatytas specialiosios jurisdikcijos taisykles, kyla klausimas, ar byla susijusi su sutartine ar nesutartine atsakomybe.
- 26 Turint omenyje, kad Kroatijos teismų praktikoje taikoma prielaida dėl sutarties sudarymo taip pastačius automobilį gatvės vietoje, pažymėtoje horizontaliais ir (ar) vertikaliais ženklais, t. y., laikoma, kad pastačius automobilį sudaroma sutartis, ir jeigu nesumokama pagal valandinį stovėjimo tarifą arba kai biliete nurodytas stovėjimo laikotarpis pasibaigia, reikia mokėti visos dienos bilieto kainą, šioje byloje kyla klausimas, ar ši prielaida dėl taip pastačius automobilį sudarytos sutarties ir sutikimo, nesumokama pagal valandinį stovėjimo tarifą arba kai biliete nurodytas stovėjimo laikotarpis pasibaigia, sumokėti visos dienos bilieto kainą, neprieštarauja pagrindinėms nuostatoms dėl paslaugų teikimo, įtvirtintoms SESV 56 straipsnyje ir kitose Sąjungos *acquis* nuostatose, neatsižvelgiant į tai, ar automobilio savininkas yra fizinis, ar juridinis asmuo.

Penktasis ir šeštasis prejudiciniai klausimai

- 27 Jei būtų konstatuota, kad šio automobilių stovėjimo atveju buvo sudaryta sutartis, kyla klausimas, kokio tipo tai sutartis, t. y. ar tai yra sutartis, kuria remiantis Kroatijos teismai gali turėti jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalį, ar pagal jo 24 straipsnį. Šis klausimas kyla, atsižvelgiant į to reglamento 15 konstatuojamąją dalį.
- 28 Todėl, atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju daroma prielaida, jog šio automobilių stovėjimo atveju buvo sudaryta sutartis, kyla klausimas, ar kalbama apie paslaugų teikimo sutartį, ar apie nekilnojamojo turto nuomos sutartį, kurios nuostatos lemtų visų pirma Kroatijos teismų jurisdikciją, ar tai yra sutartis, dėl kurios nėra valstybės narės, išskyrus atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos, teismų specialiosios jurisdikcijos.
- 29 Šiuo atveju apeliantė, kaip teisės statyti automobilį teikėja, atliko tik stovėjimo vietų gatvėje ženklimą ir rinko automobilių stovėjimo rinkliavą. Todėl kyla klausimas, ar tai – paslauga, ar, galbūt, nekilnojamojo turto nuoma. Šis klausimas kyla dėl Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nagrinėtų abejonių. Visų pirma, 2009 m. balandžio 23 d. Sprendime *Falco Privatstiftung i Rabitsch* (C-533/07,

- EU:C:2009:257, 29 punktas) jis, be kita ko, pažymėjo, kad paslaugų sąvoka reiškia, kad paslaugas teikianti šalis vykdo tam tikrą veiklą, visų pirma, kad ji vykdo šią veiklą mainais už atlygį, todėl kyla abejonių, ar vien automobilių stovėjimo vietos pažymėjimo, rinkliavos rinkimo gatvėje esančiais parkavimo bilietų pardavimo įrenginiais ir bilietų pirkimo kontrolės fakto pakanka, kad atitinkama sutartis būtų laikoma paslaugų sutartimi.
- 30 Be to, 2013 m. lapkričio 14 d. Nutartyje *Krejci Lager & Umschlagbeeb*s (C-469/12, EU:C:2013:788) Teisingumo Teismas pripažino, kad saugojimo sutartis apima konkrečią veiklą, kurią sudaro prekių gavimas, jų saugojimas vietoje ir prekių gražinimas tinkamoje valstybėje, ir kad ta sutartis yra laikoma paslaugų pirkimo sutartimi, bet tuo atveju, kai sudaroma vietos nuomos sutartis, jurisdikciją turi tik turto buvimo vietos teismai.
- 31 Automobilis šiuo atveju stovėjo Zadare (Kroatija), o tai reiškia, kad esama sąsajos tarp šios sutarties ir Kroatijos teismų (*Trgovački sud u Zadru* (Zadaro komercinių bylų teismas) būtų pirmosios instancijos teismas, o *Visoki trgovački sud Republike Hrvatske* (Apeliacinis komercinių bylų teismas, Kroatija) – antrosios instancijos), tačiau ar šis stovėjimas gali būti laikomas „paslauga“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalį? Visų pirma, paslaugų sąvoka reiškia, kad paslaugą teikianti šalis vykdo tam tikrą veiklą, t. y. ji vykdo šią nustatytą veiklą už atlygį, todėl kyla klausimas, ar apeliančios veikla pakankama, kad ją būtų galima laikyti paslauga. Jeigu Kroatijos teismai neturi specialios jurisdikcijos pagal to reglamento 7 straipsnio 1 dalį, ar jurisdikcija tektų atsakovės buveinės vietos teismui.
- 32 Be to, atsižvelgiant į tai, kad dėl tokio stovėjimo, tam tikrą laiką užimama nekilnojamojo turto erdvė, reikia įvertinti galimybę, kad tai gali būti nuomos sutartis, kaip tai nurodyta Reglamento Nr. 1215/2012 24 straipsnio 1 dalyje. Šiuo atveju, jei nėra galimybės gauti pajamų iš automobilių stovėjimo vietos, o tik iš jos naudojimo, vienintelė galima sutartis yra nuomos sutartis be teisės į pilną, remiantis bendrosiomis Prievolių įstatymo taisyklėmis.
- 33 Tačiau, atsižvelgiant į tas Prievolių įstatymo nuostatas, galima daryti išvadą, kad tokio stovėjimo negalima laikyti nekilnojamojo turto nuoma, nes tai nėra rašytinė sutartis. Be to, nuomos trukmė yra neapibrėžta, o rinkliava renkama tik už tam tikrą laikotarpį tą dieną (rinkliava numatyta rinkti tik už stovėjimą tam tikrą laikotarpį tą dieną, bet ne 24 val. per dieną) ir nėra jokios teisės į garantiją dėl transporto priemonių stovėjimo minėtame nekilnojamame turte. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad yra užimta tam tikra turto dalis, ši sutartis taip pat yra šiek tiek panaši į nuomos sutartį, todėl galima manyti, kad, nepaisant visko, buvo sudaryta nuomos sutartis ir todėl taikytinos Reglamento Nr. 1215/2012 24 straipsnio 1 dalies nuostatos dėl jurisdikcijos.
- 34 Todėl kyla klausimas, ar transporto priemonės stovėjimas gatvėje ir kelyje, kai teisė į rinkliavą suteikiama Kelių saugumo įstatymu ir teisės aktais, reglamentuojančiais savivaldybės veiklos vykdymą kaip valdžios institucijos

veiklą, ir rinkliavos renkamos tik per tam tikrą dienos laikotarpį, laikytinas nekilnojamojo turto nuomos sutartimi pagal Reglamento Nr. 1215/2012 24 straipsnio 1 dalį.

Septintasis prejudicinis klausimas

- 35 Jeigu minėta prielaida, kad automobilių stovėjimas reiškia sutarties sudarymą, kyla klausimas, ar šiuo atveju negali būti taikoma, ar šis parkavimo būdas, kai įgaliojimai rinkti automobilių stovėjimo rinkliavas suteikiamas Kelių eismo saugumo įstatymu, pagal kurį numatyta, kad iš anksto neįsigijus bilieto už stovėjimo laikotarpį arba pasibaigus biliete nurodytam stovėjimo laikotarpiui, reikia įsigyti dienos bilietą, gali būti laikomas susijęs su deliktu ar kvazideliktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 dalį, todėl jurisdikcija pagal šias specialias nuostatas priklausytų Kroatijos teismams. Jei Kroatijos teismai negalėtų būti laikomi turintys specialiąją jurisdikciją, jie neturėtų jurisdikcijos nagrinėti bylų, susijusių su automobilių stovėjimo rinkliavų surinkimo pagal Kelių saugumo įstatymą įgaliojimais; tiksliai atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismai turėtų jurisdikciją bylose dėl mokėjimo išieškojimo.
- 36 Reglamente Nr. 1215/2012 nėra jokios nuostatos dėl to, kas turi būti suprantama kaip deliktas arba kvazideliktas, tačiau Reglamento Nr. 864/2007 2 straipsnyje „Nesutartinės prievolės“ nustatyta, kad tai reiškia bet kokią žalą, atsiradusią dėl delikto, neteisėto praturtėjimo, *negotiorum gestio* arba *culpa in contrahendo*. Šioje byloje minimas automobilių stovėjimas tam tikromis sąlygomis galėtų būti laikomas kvazi deliktu, t. y. neteisėtu praturtėjimu arba *culpa in contrahendo*, atsižvelgiant į tai, kad transporto priemonės savininkas nedavė sutikimo sudaryti sutarties ir neįsigijo automobilių stovėjimo kelyje bilieto.
- 37 Jeigu minėta prielaida, kad automobilių stovėjimas reiškia sutarties sudarymą (ketvirtasis prejudicinis klausimas), šiuo atveju negali būti taikoma, ar šis parkavimo būdas, kai įgaliojimai rinkti automobilių stovėjimo rinkliavas suteikiamas Kelių eismo saugumo įstatymu, pagal kurį numatyta, kad iš anksto neįsigiję bilieto už stovėjimo laikotarpį arba pasibaigus biliete nurodytam stovėjimo laikotarpiui, turi įsigyti dienos bilietą, ar byla gali būti laikoma susijusi su deliktu ar kvazideliktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 dalį?

Aštuntas ir devintas prejudiciniai klausimai

- 38 Dėl pirmiau pateikto klausimo, ar kalbama apie sutartinę ar nesutartinę prievolę, nuo kurios priklauso teismo jurisdikcija, taip pat kyla panašus klausimas dėl taikytinos teisės.
- 39 Šiuo atveju automobilių stovėjimas įvyko 2012 m. birželio 30 d., t. y. iki 2013 m. liepos 1 d., kai Kroatija įstojo į Sąjungą, ir todėl kyla klausimas, ar taikytini reglamentai dėl taikytinos teisės, t. y. Reglamentas Nr. 593/2008 arba Reglamentas Nr. 864/2007, atsižvelgiant į jų galiojimo laiką.

- 40 Šiam klausimui pritarta 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendime *VG Vodoopskraba* (C-254/14, ECLI:EU:C:2014:2354), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad jis neturi jurisdikcijos atsakyti į pateiktą klausimą, nes pagrindinės bylos aplinkybės buvo nustatytos iki Kroatijos įstojimo į Sąjungą. Priešingai, savo 2019 m. vasario 14 d. Sprendime *Milvojević* (C-630/17, ECLI:EU:C:2019:123), kuriame šalys taip pat sudarė sutartį iki Kroatijos įstojimo į Sąjungą, Teisingumo Teismas atsakė į nurodytą klausimą, nes buvo nustatyta, kad kai kurie su ta sutartimi susiję padariniai ir su juo susiję teisės aktai toliau turėjo poveikį.
- 41 Atsižvelgiant į pirmiau minėtą teisinį sprendimą ir į tai, kad šiuo atveju automobilių stovėjimas vyko iki Kroatijos įstojimo į Sąjungą, t. y. 2012 m. birželio 30 d. 13:02 val., kyla klausimas, ar šiuo atveju taikytinos teisės nuostatos dėl taikytinos teisės, t. y. Reglamentas Nr. 593/2008 arba Reglamentas Nr. 864/2007, atsižvelgiant į jų galiojimo laiką.
- 42 Jeigu atsakymas dėl galiojimo būtų teigiamas, t. y. jeigu Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti dėl taikytinos materialinės teisės, kyla klausimas, ar, nustatant taikytiną materialinę teisę, taikytinos Reglamento Nr. 593/2008 arba Reglamento Nr. 864/2007 nuostatos, nes šioje byloje neaišku, ar tai yra sutartinė ar nesutartinė prievolė, atsižvelgiant į tai, kad Kroatijos teismų praktikoje taikoma prielaida, kad minėtu automobilio pastatymu gatvės vietoje, pažymėtoje tam tikrais horizontaliais ir (arba) vertikaliais ženklais, sudaroma sutartis, t. y. laikoma, kad sutartis sudaroma pastačius automobilį, ir kad, jei už automobilį nesumokama pagal valandinį stovėjimo tarifą, turi būti sumokama už visą dieną.
- 43 Tuo atveju, jei ši prielaida neprieštarautų pagrindinėms nuostatomis dėl paslaugų teikimo, įtvirtintoms SESV 56 straipsnyje ir kitose Europos Sąjungos *acquis* nuostatose, neatsižvelgiant į tai, ar automobilio savininkas yra fizinis, ar juridinis asmuo (ketvirtasis klausimas), kyla klausimas, ar nagrinėjamam ginčui nustatant taikytiną materialinę teisę, taikomos Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio nuostatos (pirmiausiai, atsižvelgiant į tai, kad bylos medžiagoje nėra įrodymų, kad šalys susitarė dėl taikytinos teisės).
- 44 Viena vertus, jeigu laikoma, kad sutartis faktiškai sudaryta, kyla klausimas, ar šiuo atveju paslaugų teikimo sutartis, t. y. ta stovėjimo sutartis gali būti laikoma paslauga, apibrėžta Reglamento Nr. 593/2008 4 straipsnio 1 dalies b punkte, kuriame numatyta, kad paslaugų teikimo sutartį reglamentuoja paslaugų teikėjo nuolatinės gyvenamosios vietos teisė. Jei manytume, kad tai ne paslaugų sutartis, kyla klausimas, ar tai yra nuoma, dėl ko taikytinos to paties reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatos, pagal kurias sutarčiai, kurios objektas yra *in rem* teisė į nekilnojamąjį turtą arba nuomos mokesčių, taikoma nekilnojamojo turto buvimo vietos teisė. Jei manoma, kad šiuo atveju tai nėra paslaugų arba nuomos sutartis, ši sutartis gali patekti į minėto reglamento 4 straipsnio 2 dalies taikymo sritį. Tačiau kyla klausimas dėl šioje byloje nagrinėjamos veiklos esmės, atsižvelgiant į tai, kad apeliante iš tikrųjų tik pažymi automobilių stovėjimo aikštelės ribas ir renka automobilių stovėjimo rinkliavą, o atsakovas pastato automobilį ir sumoka už automobilio stovėjimą. Iš esmės, jei apeliante veikia

būtų pripažinta esmine, būtų taikoma Kroatijos teisė, tačiau jei esmine būtų pripažinta atsakovo veikla, būtų taikoma Slovėnijos teisė. Tačiau, kadangi teisė statyti automobilį šiuo atveju reglamentuojama Kroatijos teisės aktais, su kuriais sutartis yra labiau susijusi, kyla klausimas, ar jos vis tiek šiuo atveju gali būti taikomos pagal minėto reglamento 4 straipsnio [3] dalies nuostatas.

- 45 Kita vertus, jei nebus laikoma, kad šiuo transporto priemonių stovėjimu buvo sudaryta sutartis, kyla klausimas, ar toks transporto priemonių stovėjimas, dėl kurio teisė rinkti stovėjimo rinkliavas reglamentuojama pagal Kelių eismo saugos įstatymą, galėtų būti laikoma nesutartine prievole, kaip apibrėžta Reglamente Nr. 864/2007, pagal kurį nesutartinės prievolės apima žalą, atsiradusią dėl delikto, neteisėtą praturtėjimą, *negotiorum gestio* arba *culpa in contrahendo*. Jei toks automobilių stovėjimas laikomas deliktu, pagal to reglamento 4 straipsnio 1 dalį taikytina teisė būtų šalies, kurioje padaryta žala, teisė. Tačiau, jei tokia transporto priemonių stovėjimas laikytinas neteisėtu praturtėjimu, pagal to paties reglamento 10 straipsnio 1 dalį Kroatijos teisė būtų taikoma, nes įsipareigojimas susijęs su pažeidimu, kurį padarė atsakovė, o jei toks transporto priemonių stovėjimas būtų laikomas *negotiorum gestio* pagal to reglamento 11 straipsnio 1 dalį, būtų taikoma Kroatijos teisė, nes prievolė atsiranda dėl atsakovės padaryto delikto. Galiausiai, jeigu toks transporto priemonių stovėjimas būtų laikomas *culpa in contrahendo* pagal to reglamento 12 straipsnio 1 dalį, būtų taikoma Kroatijos teisė, nes ji būtų taikytina teisė dėl sudarytos sutarties.